

Το ιστορικό διάγγελμα του Προέδρου της Κύπρου, Τάσσου Παπαδόπουλου, για το δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου 2004 - Το μεγάλο «ΟΧΙ!»

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΑΣΣΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ 24ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2004

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ - 07/04/2004

Συμπατριώτισσες, Συμπατριώτες,

Αυτές της εξαιρετικής σημασίας συνθήκες, νιώθω υποχρέωσή μου να απευθυνθώ σ' εσάς: Στον Κυρίαρχο Κυπριακό Λαό. Κάθε λαός διαμορφώνει και γράφει την δική του ιστορία. Άλλοτε με απελευθερωτικούς αγώνες, άλλοτε με κοινωνικούς, άλλοτε με δημοκρατικές διαδικασίες με την ψήφο του. Τώρα καλείται ο Κυπριακός Λαός, καλούμαστε ο καθένας χωριστά, αλλά και όλοι συλλογικά, να γράψουμε την ιστορία του μέλλοντος της Κύπρου.

Η πατρίδα μας, διέρχεται τις πιο δραματικές ώρες της μακραίωνης ιστορίας της. Ώρες καθοριστικές, όχι μόνο για το παρόν και τη δική μας γενεά, αλλά και για το μέλλον και τις γενεές που θα έρθουν. Οι αποφάσεις που θα πάρουμε εμείς σήμερα, διαμορφώνουν και καθορίζουν τις τύχες και τα πεπρωμένα και των επερχόμενων γενεών.

Είμαι πεπεισμένος ότι ολόκληρη η πολιτική ηγεσία του τόπου, αλλά και η κάθε μια και ο καθένας από σας, έχει πλήρη επίγνωση της σοβαρότητας της απόφασης που καλούμαστε να πάρουμε στο Δημοψήφισμα της 24ης του Απρίλη, και ότι συμμερίζεστε το βάρος της ευθύνης που αναλαμβάνουμε με την ψήφο μας. Αυτή η απόφαση ανήκει αποκλειστικά και μόνο στον Κυπριακό Λαό. Ελπίζω οι ξένοι φίλοι μας να σεβαστούν τον λαό και την Κυπριακή Δημοκρατία. Ελπίζω να κατανοήσουν ότι παρεμβάσεις και πιέσεις προσβάλλουν την αξιοπρέπεια του Κυπριακού λαού, είναι αντίθετες προς ρητή πρόνοια του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και, τελικά, καταλήγουν αντιπαραγωγικές.

Η κρισιμότητα των αποφάσεων που καλούμαστε να πάρουμε συλλογικά, αλλά και ατομικά, δεν μας επιτρέπει να αποδυθούμε σε συναγωνισμό για το ποιος είναι περισσότερο ή λιγότερο πατριώτης. Όλοι έχουμε τον ίδιο στόχο και όλοι έχουμε την ίδια έγνοια για το μέλλον της πατρίδας μας.

Υπάρχουν διαφορές στις εκτιμήσεις, στην ανάλυση των περίπλοκων και, εν πολλοίς, δυσνόητων προνοιών του Σχεδίου Ανάν και των βραχυπρόθεσμων και μακροχρόνιων αποτελεσμάτων του. Καλώ όλους να λειτουργήσουμε σε πνεύμα αλληλοσεβασμού, χωρίς φανατισμό και προπηλακισμούς.

Δεν πρόκειται για πολιτικές εκλογές όπου τα κόμματα καταμετρούν την δύναμή τους. Δεν θα αναμετρηθούν τα κόμματα μεταξύ τους. Θα αναμετρηθούμε με την ιστορία μας.

Η διαφύλαξη λοιπόν της ενότητας μας είναι ύψιστο χρέος προς την πατρίδα μας. Όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, οφείλουμε να το σεβαστούμε και η επόμενη μέρα πρέπει να μας βρει μονοιασμένους και δυνατούς. Η Κύπρος θα μας χρειαστεί όλους. Δεν περισσεύει κανένας.

Σέβομαι και εκτιμώ κάθε καλόβουλη και ειλικρινή άποψη και προσπαθώ να την κρίνω με αντικειμενικότητα και να την σταθμίσω, χωρίς προκαταλήψεις, και ανεπηρέαστος από δογματισμούς ή συναισθηματική φόρτιση.

Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και εκλεγμένος εκπρόσωπος της Ελληνοκυπριακής κοινότητας φέρω το αυξημένο βάρος της ευθύνης της διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων και το χρέος να δηλώσω δημόσια, με ειλικρίνεια και παρρησία τη δική μου αποτίμηση της κατάληξης και την δική μου απόφαση. Χωρίς καμιά προσπάθεια επιβολής της δικής μου επιλογής και θέλησης, αλλά ως καθοδήγηση και συνεκτίμηση από σας. Η τελική απόφαση ήταν πάντα και παραμένει δική σας. Η ετυμηγορία σας θα εκφραστεί στο Δημοψήφισμα στις 24 του Απρίλη.

Από την ημέρα που επέστρεψα από τη Λουκέρνη, αφιέρωσα όλο μου τον χρόνο για να μελετήσω με τους συνεργάτες μου και τους λειτουργούς του κράτους το τελικό Σχέδιο Ανάν -το Ανάν 5- σε όλες του τις πτυχές. Άκουσα απόψεις, εκτιμήσεις και αναλύσεις. Παρακολούθησα με προσοχή τον δημόσιο διάλογο που έχει αναπτυχθεί και τα επιχειρήματα που οι διάφορες πλευρές παρέθεσαν. Έχω ζητήσει και έλαβα γνωμοδοτήσεις ξένων διεθνολόγων και συνταγματολόγων πάνω σε συγκεκριμένες πτυχές και πρόνοιες του Σχεδίου. Αξιολόγησα τις δηλώσεις διεθνών παραγόντων με νηφαλιότητα, ψυχραιμία και αντικειμενικότητα.

Αξιολόγησα τις εκτιμήσεις ελλαδικών κομμάτων και ξένων κυβερνήσεων με τις οποίες επικοινωνήσα. Αναμένω και θα μελετήσω με προσοχή τις τελικές αποφάσεις των πολιτικών κομμάτων της Κύπρου, τα οποία σέβομαι και εκτιμώ για την προσφορά τους στον τόπο. Κριτήριο της αξιολόγησής μου ήταν ένα και μοναδικό: Η εξυπηρέτηση των συμφερόντων και δικαιωμάτων του Κυπριακού Λαού στο σύνολό του, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Αυτό μου επιβάλλει η συνείδησή μου. Αυτό απαιτεί το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, στο οποίο με την ψήφο σας με τιμήσατε και με εκλέξατε.

Ελληνικό Κυπριακό Λαέ,

Όταν πριν από έναν χρόνο, ζήτησα την ψήφο σου, ανέλαβα την δέσμευση ότι θα αγωνιστώ με όλες μου τις δυνάμεις, σε κάθε επίπεδο και από κάθε βήμα που προσφέρεται, για να πετύχω, βελτιώσεις στην, τότε, εκδοχή του Σχεδίου Ανάν, με στόχο να καταστεί λειτουργικό και άρα, βιώσιμο. Δεσμεύτηκα ότι οι απαιτήσεις μας για βελτιώσεις θα ήσαν εντός των παραμέτρων του Σχεδίου και δεν θα ανέτρεπαν την γενική φιλοσοφία του Σχεδίου, ούτε θα ανέτρεπαν ουσιώδεις και βασικές πρόνοιές του ή συμβιβασμούς που είχαν συμφωνηθεί στις συνομιλίες που είχαν προηγηθεί της δικής μου εκλογής.

Δεσμεύτηκα, ακόμη, ότι θα επεδίωκα λύση που θα διασφάλιζε τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων αλλά και των Τουρκοκυπρίων, στα πλαίσια μιας επανενωμένης Κύπρου.

Συνεπής στην πάγια πολιτική του Εθνικού Συμβουλίου, ότι η δική μας πλευρά επιδίωκε δικοινοτικές διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και ανταποκρινόμενος σε συνεχείς παραινήσεις της πολιτικής ηγεσίας του τόπου, δεν έπαυσα να επιζητώ και να πιέζω για επανάληψη της πρωτοβουλίας του Γενικού Γραμματέα με βάση το Σχέδιο Ανάν και κάτω από τις προϋποθέσεις που είχαν συμφωνηθεί -σχεδόν ομόφωνα- στο Εθνικό Συμβούλιο.

Τελικά, ο Γενικός Γραμματέας μας κάλεσε στη Νέα Υόρκη στις 10 Φεβρουαρίου του 2004, για να συμφωνήσουμε σε νέα διαδικασία διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων, θέτοντας ως όρο για την ανάληψη νέας πρωτοβουλίας του, την αποδοχή διαιτητικού ρόλου του Γενικού Γραμματέα.

Αν δεν ανταποκρινόμουν θετικά στην πρόσκληση του Γενικού Γραμματέα θα ενεργούσα αντίθετα με την πάγια πολιτική του Εθνικού Συμβουλίου και θα ήμουν ασυνεπής στην πάγια θέση μας ότι επιδιώκουμε λύση του προβλήματος με

συνομιλίες υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών.

Με τη σύμφωνη γνώμη των εκπροσώπων, των αριθμητικά μεγαλύτερων πολιτικών δυνάμεων που με συνόδευσαν στη Νέα Υόρκη και με τη σύμφωνη γνώμη της τότε, κυβέρνησης και αξιωματικής αντιπολίτευσης της Ελλάδας, δεχτήκαμε αυτή την αλλαγή της διαδικασίας. Προσωπικά, δέχτηκα αυτή την νέα διαδικασία, εφόσον στη διαιτητική απόφαση του Γενικού Γραμματέα, ο λαός της Κύπρου -εσείς- με την άμεση και προσωπική ψήφο του καθέναν από 'σας σε Δημοψήφισμα, θα είχατε τον τελευταίο λόγο.

Μετά από εκτίμηση της πλειοψηφίας του Εθνικού Συμβουλίου, ότι η από μέρους μας υποβολή μαξιμαλιστικών θέσεων θα οδηγούσε σε επικρίσεις κατά της πλευράς μας, υποβάλαμε συναινετικές προτάσεις που εξυπηρετούσαν και τις δύο κοινότητες. Διατηρήσαμε το δικαίωμα να εγείρουμε πρόσθετα θέματα, σχετικά με το εδαφικό, τις περιουσίες και την επιστροφή των εκτοπισμένων, αν η τουρκική πλευρά ήγειρε τέτοια θέματα. Όντως, η τουρκοκυπριακή πλευρά ήγειρε τέτοια θέματα και η δική μας πλευρά, με έγγραφά της και όχι τώρα, όπως εκ των υστέρων λέγεται, ήγειρε τις ανταπαιτήσεις της, τόσο στην εδαφική πτυχή όσο και για τα δικαιώματα εκτοπισμένων και τα δικαιώματα περιουσίας.

Περιοριστήκαμε στον ελάχιστο αλλά πολύ σημαντικό στόχο: Στην επανένωση της πατρίδας μας και του λαού μας. Επιδιώξαμε θεσμικές αλλαγές που, από τη μια θα ενίσχυαν τη λειτουργικότητα της λύσης, και από την άλλη θα δημιουργούσαν τις προϋποθέσεις για επανένωση θεσμών και λειτουργιών.

Η αρνητική στάση και οι μαξιμαλιστικές θέσεις της τουρκικής πλευράς, αλλά και η ανοχή που τα Ηνωμένα Έθνη επέδειξαν για απαιτήσεις της εκτός των παραμέτρων του Σχεδίου Ανάν, που επέβαλλε η τουρκοκυπριακή πλευρά, δεν επέτρεψαν τη διεξαγωγή ουσιαστικών διαπραγματεύσεων, παρά τη δική μας καλή θέληση.

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, ασκώντας τη διαιτητική αρμοδιότητα του, κατάρτισε το Πέμπτο Σχέδιο Ανάν, χωρίς να προϋπάρξει συμφωνία των μερών σε οποιοδήποτε από τα θέματα που είχαν εγερθεί στις διαπραγματεύσεις, στη Λευκωσία και στην Ελβετία.

Όσοι λένε ότι το Σχέδιο Ανάν 5, είναι αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων και ελεύθερης βούλησης, δεν λένε την αλήθεια. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, ασκώντας την διαιτητική αρμοδιότητά του, κατήρτησε το Πέμπτο Σχέδιο

Ανάν, χωρίς να προϋπάρξει συμφωνία των μερών, σε οποιαδήποτε από τα θέματα που είχαν εγερθεί στις διαπραγματεύσεις, τόσο στη Λευκωσία, όσο και στην Ελβετία.

Στο Πέμπτο Σχέδιο Ανάν, περιέχονται βελτιώσεις σε σύγκριση με το Τρίτο και Τέταρτο Σχέδιο κι αυτές είναι θετικά στοιχεία, και δεν πρέπει να τις παραγνωρίζουμε. Αυτές οι βελτιώσεις όμως, δεν ικανοποιούν τις ελάχιστες απαιτήσεις που είχαμε υποβάλλει. Ούτε όσον αφορά τη λειτουργικότητα του Σχεδίου, ούτε όσον αφορά την ετοιμότητα εφαρμογής του από την επόμενη των δημοψηφισμάτων, ούτε όσον αφορά την ουσιαστική επανένωση της πατρίδας μας στο οικονομικό, δημοσιονομικό και νομισματικό τομέα.

Αυτή δεν είναι η ώρα ούτε η ευκαιρία να προβώ σε λεπτομερή ανάλυση του Σχεδίου Ανάν. Αυτό θα γίνει στις επόμενες μέρες και μέχρι την διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων.

Νομίζω, όμως, ότι είναι χρήσιμο να αναφερθώ, εν είδει παραδειγμάτων, σε μερικές πτυχές που φαίνεται να προβληματίζουν τον καθένα μας. Δεν θα επιχειρήσω ούτε δαιμονοποίηση ούτε εξωραϊσμό του Σχεδίου Ανάν. Όμως ταυτόχρονα, δεν δέχομαι τον ισχυρισμό, ότι όποιος επισημαίνει αδυναμίες του Σχεδίου, αναγκαστικά, επιδίδεται είτε σε παραπληροφόρηση, ή ότι αυτό δεν είναι αντικειμενική ενημέρωση του Λαού.

Οι προτάσεις μας για διασφάλιση της λειτουργικότητας, δεν περιορίζονταν και δεν εξαντλούνταν στη σύνθεση του Προεδρικού Συμβουλίου ή στην ίδρυση και λειτουργία Πρωτόδικου Δικαστηρίου ή στη Συμφωνία Συνεργασίας για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, που σε κάποιον βαθμό -μερικώς τουλάχιστον- έχουν ικανοποιηθεί, αλλά όχι ικανοποιητικά. Αυτά και μόνον τα θέματα, δεν συνιστούν τις απαιτήσεις μας για την λειτουργικότητα. Αντίθετα, η απαίτησής μας για λειτουργικότητα, επεκτείνονταν και κάλυπτε και τους επτά τομείς των προτάσεών μας. Δηλαδή, τη νομοθεσία, την Κεντρική Τράπεζα, την κοινή νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, την σμίκρυνση των χρονικών περιόδων ανάκτησης περιουσίας, την σμίκρυνση των μεταβατικών περιόδων, την διοικητική διάρθρωση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, την εκλογή των μελών των Κοινοβουλευτικών Οργάνων, τη νομοθεσία και τους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων από διοικητικά όργανα, κάτω απ' αυτές τις νομοθεσίες. Κάλυπτε ακόμα, την εδαφική πτυχή, το θέμα των αγνοουμένων, το θέμα της Καρπασίας και άλλα. Θέλω να τονίσω εμφαντικά, ότι όλες οι απαιτήσεις μας, που υποβλήθηκαν

με πλήρη τεκμηρίωση, ήσαν εντός των παραμέτρων του Σχεδίου Ανάν και δεν αφαιρούσαν δικαιώματα που το Σχέδιο Ανάν παρείχε στους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας.

Η τουρκική πλευρά -και λέω η τουρκική και όχι η τουρκοκυπριακή- υπέβαλε 11 απαιτήσεις, που επηρεάζουν αρνητικά τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων και οι οποίες υιοθετούνται όλες, στο τελικό κείμενο του Σχεδίου Ανάν.

Τώρα καλούμαστε να κρίνουμε κατά πόσον το τελικό Σχέδιο Ανάν ικανοποιεί τους ελάχιστους στόχους που έχουμε θέσει. Με αντικειμενικότητα και με αίσθημα ευθύνης, καλούμαστε να κρίνουμε εάν επιτυγχάνεται η επανένωση της πατρίδας μας σε ένα ομόσπονδο κράτος που θά 'ναι λειτουργικό· ένα κράτος που θά 'ναι βιώσιμο, που θα διασφαλίζει τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και θα δημιουργεί συνθήκες ασφάλειας και οικονομικής ευημερίας τόσο για τους Ελληνοκύπριους, όσο και για τους Τουρκοκύπριους.

Κατά πόσο οι πρόνοιες του Σχεδίου Ανάν, όπως έχουν οριστικά διαμορφωθεί μάς επιτρέπουν να μετέχουμε ενεργητικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να αξιοποιήσουμε τα ωφέλη που θα προκύψουν.

Με πόνο ψυχής καταλήγω στη διαπίστωση ότι ακόμα και με την πιο ελαστική, την πιο επιεική κρίση, το τελικό Σχέδιο Ανάν δεν ικανοποιεί τους ελάχιστους στόχους που θέσαμε. Οι ουσιαστικότερες των προτάσεών μας δεν έγιναν αποδεκτές. Ακόμη και στις πρόνοιες που έχουν βελτιωθεί, διαπιστώνουμε λειτουργικές δυσκολίες, περίπλοκες διαδικασίες και επικίνδυνες, δομικές και πρακτικές ασάφειες.

Η πιο βασική και θεμελιώδης ανησυχία και αγωνία μου για το μέλλον της πατρίδας μας εστιάζεται στο εξής -και παρακαλώ να την προσέξετε: Η τουρκοκυπριακή κοινότητα αποκτά όλα τα βασικά αιτήματα που διεκδίκησε, από την πρώτη ημέρα εφαρμογής της λύσης. Για την ακρίβεια, 24 ώρες μετά την διεξαγωγή των Δημοψηφισμάτων. Παραμένει, ακόμα, αβέβαιο και ασαφές αν θα υπάρξει επικύρωση της Συνθήκης από το Τουρκικό Κοινοβούλιο, πριν τεθεί σε εφαρμογή η Ιδρυτική Συμφωνία.

Οι εκπρόσωποι των Ηνωμένων Εθνών, διαβεβαιώνουν ότι αυτό, θα γίνει. Όμως το κείμενο της Συνθήκης, οι γνώμες των διεθνών συνταγματολόγων που έχω ζητήσει, θέτουν σοβαρές ανησυχίες και μας λένε ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος από αυτή την ασάφεια που υπάρχει στο Σχέδιο.

24 ώρες μετά την λήξη και την επικύρωση του αποτελέσματος των Δημοψηφισμάτων, αναγνωρίζεται η οντότητα της τουρκικής πλευράς -της τουρκοκυπριακής πλευράς- ως «νόμιμο συνιστών κράτος». Διαγράφεται η εισβολή και η κατοχή. Οι κάτοχοι της τουρκοκυπριακής υπηκοότητας, γίνονται αποδεκτοί ως νόμιμοι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Τουρκοκύπριοι εξασφαλίζουν ισότιμη συμμετοχή στη διοίκηση του νέου ομοσπονδιακού κράτους, με το καθεστώς των ισότιμων «συμπροέδρων» και ισότιμη και ισάριθμη συμμετοχή των εκπροσώπων του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, όσο και σε όλες τις ειδικές Επιτροπές και Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντίθετα, όλα και όσα προσδοκεί να αποκτήσει η ελληνοκυπριακή κοινότητα, όλα όσα το Σχέδιο Ανάν λέει ότι παραχωρεί στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, έστω και από μια κακή και οδυνηρή λύση, που είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε, παραπέμπονται χωρίς εγγυήσεις στο μέλλον και εξαρτώνται από την καλή πίστη της Τουρκίας να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Υπόκεινται ακόμα, στην προϋπόθεση ότι όλα θα λειτουργήσουν ομαλά.

Με λίγα λόγια, εκείνο που επιτυγχάνουμε, είναι ότι «αγοράζουμε ελπίδα», με μόνο αντάλλαγμα και διασφάλιση την καλή θέληση της τουρκικής πλευράς να τηρήσει τα συμφωνηθέντα.

Η επιστροφή των κατεχόμενων εδαφών μας, θα γίνει σε περίοδο μεταξύ τρεισήμισι μηνών και τρεισήμισι χρόνων, από την υπογραφή της λύσης, χωρίς καμία εγγύηση ότι αυτό θα εφαρμοστεί, ή ότι κάτι δεν θα συμβεί που θα οδηγήσει σε αδιέξοδο. Η πρότασή μας όπως υπαχθούν τα εδάφη αυτά υπό τον έλεγχο της Ειρηνευτικής Δύναμης και όχι της τουρκοκυπριακής διοίκησης και του τουρκικού στρατού, έχει απορριφθεί.

Η απόκτηση περιουσιών ή αποζημιώσεων το συντομότερο που θα γίνει, είναι σε περίοδο 3 χρόνων μετά την υπογραφή της λύσης και 5 χρόνων, ή ακόμα περισσότερων, κατά απόφαση του Συμβουλίου Περιουσιών, και μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία με πολλές ασάφειες και δυσμενείς οικονομικές πρόνοιες για την πλευρά μας. Το κόστος των αποζημιώσεων θα κληθούν να καταβάλουν στο μεγαλύτερο του μέρος, οι Ελληνοκύπριοι. Εγείρονται σοβαρά ερωτήματα αν το ομοσπονδιακό κράτος που θα εγγυηθεί το ένα τρίτο των αποζημιώσεων, θα έχει το τεκμήριο έγκυρου εγγυητή για να μην σημειωθεί πτώση στην αξία των ομολόγων και των μετοχών, όπως έγινε με το Χρηματιστήριο. Το ίδιο ισχύει και

για τον Οργανισμό Δανειοδότησης με υποθήκη για απόκτηση των περιουσιών Ελληνοκυπρίων που δεν θα επιστραφούν από Τουρκοκύπριους.

Πρόσφατα έχει αναχθεί σε μεγάλο θέμα συζήτησης και παρουσιάζεται ως σημαντική παραχώρηση προς τους Ελληνοκυπρίους, η ευχέρεια απόκτησης δευτερεύουσας κατοικίας στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

Ασφαλώς αυτό το δικαίωμα, θα είχε μεγάλη σημασία, αν ήταν αυτόματο, γενικό και χωρίς περιορισμούς. Δυστυχώς όμως, οι πρόνοιες του σχετικού Συνταγματικού Νόμου και του πρώτου άρθρου της Πράξης Προσαρμογής που θα εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθορίζουν ότι αυτό το δικαίωμα δεν είναι αυτόματο και μάλιστα ότι υπόκειται σε περιορισμούς.

Αντίθετα, το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος έχει δικαίωμα και ευχέρεια, με δικό του νόμο, να ρυθμίζει και να περιορίζει αυτό το δικαίωμα για μια δεκαπενταετία ή μέχρις ότου το ακαθάριστο εθνικό προϊόν του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους φθάσει στο 85% του κατά κεφαλή εισοδήματος του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

Η επιστροφή των προσφύγων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση προβλέπεται να γίνει με τέτοια χρονοδιαγράμματα και ποσοτώσεις που δεν δημιουργούν συνθήκες ασφάλειας, για να μπορέσουν με βεβαιότητα οι πρόσφυγές μας να ασκήσουν αυτό το δικαίωμα, και να έχουν βεβαιότητα ότι θα έχουν ασφάλεια ή ότι θα έχουν αρκετά παιδιά που να μπορεί να δικαιολογήσει την ύπαρξη σχολείου για τα 3, 10 ή 20 παιδιά τους. Και δυστυχώς δεν αποκτούν όλοι οι πρόσφυγές μας το αναφαίρετο δικαίωμα της επιστροφής. Επιπλέον, οι Ελληνοκύπριοι που θα ζουν στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος θα στερούνται των πολιτικών τους δικαιωμάτων, και του δικαιώματος ψήφου για την Γερουσία, κατά παράβαση κάθε δημοκρατικής αρχής.

Με το τελικό Σχέδιο Ανάν δεν ικανοποιήθηκαν οι Κύπριοι αλλά ικανοποιήθηκε απόλυτα η επιδίωξη της Τουρκίας να ελέγχει και να κηδεμονεύει την Κύπρο. Παραμένουν στην ουσία όλοι οι έποικοι, ενώ μετά από 19 χρόνια, εμφανής είναι η πιθανότητα της κατάργησης της παρέκκλισης για το 5% Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων που θα μπορούν να εγκατασταθούν στην Κύπρο, με ορατόν τον κίνδυνο για νόμιμο μαζικό εποικισμό της Κύπρου από την Τουρκία. Διότι η συνέχιση της διασφάλισης του 5%, που προηγουμένως ήταν μόνιμη παρέκκλιση, μετά τα 19 χρόνια θα εξαρτάται από την έγκριση νόμου από το Προεδρικό Συμβούλιο, την

Βουλή και τη Γερουσία, όπου χρειάζεται και η συναίνεση των αντίστοιχων τουρκοκυπριακών μελών αυτών των οργάνων, που αν δεν υπάρξει, ο περιορισμός καταργείται.

Η παραμονή έστω και μικρού αριθμού τουρκικών στρατευμάτων μόνιμα στην Κύπρο, και μάλιστα με διευρυμένα παρεμβατικά δικαιώματα στο ελληνοκυπριακό κρατίδιο χωρίς εγγυητικούς μηχανισμούς, ενώ εμείς θα έχουμε διαλύσει την Εθνική Φρουρά, δημιουργεί συνθήκες ανασφάλειας για τους Ελληνοκυπρίους. Τόσο ο εποικισμός όσο και η συνεχής παρουσία τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο, δεν εξυπηρετεί βέβαια ούτε τους Ελληνοκύπριους ούτε τους Τουρκοκύπριους, εξυπηρετεί μόνο την Τουρκία.

Μέσα από προσεκτική μελέτη των οικονομικών πτυχών του Σχεδίου Ανάν, διαπιστώνουμε ότι είναι αμφίβολη η οικονομική βιωσιμότητά του. Η εφαρμογή των σχετικών προνοιών συνεπάγεται δυσβάστακτες οικονομικές επιπτώσεις για τους Ελληνοκύπριους, ενώ η όλη δομή του Σχεδίου θα οδηγήσει, αν όχι σε κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας, σίγουρα σε σοβαρή οικονομική κρίση και επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των Ελληνοκυπρίων που με τόσες θυσίες έχουμε οικοδομήσει.

Οι λειτουργικές αδυναμίες του Σχεδίου θέτουν, μεταξύ άλλων, σε κίνδυνο την ομαλή δραστηριότητα και συμμετοχή της Κύπρου, με μια φωνή, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενώ με πολλές θυσίες οι Ελληνοκύπριοι κατέκτησαν την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πολύ εύκολα μπορεί να οδηγηθούμε σε «αδρανοποίηση» της ένταξης μέχρι την υιοθέτηση όλων των απαραίτητων ομοσπονδιακών και περιφερειακών νομοτυπικών μέτρων, ή της απώλειας των ωφελημάτων της ένταξης, ή της αντιμετώπισης εμποδίων στη συμμετοχή της Κύπρου στην ΟΝΕ και τους άλλους ευρωπαϊκούς θεσμούς, ενώ εμείς θα συζητούμε στην Κύπρο, ποιος θα αντιπροσωπεύσει την Κύπρο, τι θα πει αν θα πει, πως θα ψηφίσει, ή κι αν δεν υπάρξει συμφωνία ν' ακολουθήσουμε την πορεία της αποχής.

Με άλλα λόγια, το Σχέδιο Ανάν δεν καταλύει την de facto διχοτόμηση, αλλά, αντίθετα τη νομιμοποιεί και την εμβαθύνει. Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν θέλουμε τη λύση και επανένωση της πατρίδας μας. Διότι σε αυτό το ερώτημα, η καθολική απάντηση είναι ένα ηχηρό «ναι». Δεν υπάρχει κανένας που δεν θέλει επανένωση της πατρίδας μας. Όμως το πραγματικό ερώτημα είναι εάν το Σχέδιο Ανάν επιφέρει την επανένωση, ή αντίθετα αν διαιωνίζει τη διαίρεση και μάλιστα, με τη συγκατάθεση και υπογραφή μας.

Το Σχέδιο Ανάν, δεν οδηγεί στην επανένωση των δύο Κοινοτήτων αλλά αντίθετα προωθεί τον μόνιμο διαχωρισμό με περιορισμούς στην διακίνηση, εγκατάσταση, στο δικαίωμα κτήσεως περιουσίας, στην διακίνηση κεφαλαίων και προϊόντων, στην άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων και των άλλων χωριστικών στοιχείων του.

Ενώ η ενοποίηση της οικονομίας θα μπορούσε σταδιακά να οδηγήσει σε μια ενοποιητική δυναμική, με κοινούς οικονομικούς στόχους, κοινά οικονομικά προβλήματα, κοινούς αγώνες, ακόμα μελλοντικά οργάνωση των εργαζομένων σε κοινές συντεχνίες, κάτι που εξυπηρετούσε την Κύπρο, τελικά επιβλήθηκε χωριστή οικονομία. Δεν θα υπάρχει κοινή νομισματική, δημοσιονομική πολιτική και δεν θα επιτρέπονται επενδύσεις ελληνοκυπριακών επιχειρήσεων στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

Ο στόχος της επανένωσης της πατρίδας μας και του λαού της, δεν επιτυγχάνεται. Με την μετατροπή των διαιρετικών προνοιών του Σχεδίου σε πρωτογενές δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης -κι αυτή είναι μια πολύ απειλητική πιθανότητα-, εκλείπει ακόμα και η αμυδρή ελπίδα για εξέλιξη και βελτίωση μελλοντικά της λύσης στα πλαίσια της Ευρώπης. Ο στόχος της τουρκοκυπριακής πλευράς για δύο λαούς, με δύο κράτη που θα ζουν χωριστά και απλά θα συνεργάζονται, επιτυγχάνεται απόλυτα.

Είναι σωστό ότι η διαδικασία διαπραγματεύσεων συνεπάγεται συμβιβασμούς. Μειώνοντας το χάσμα των διαφορετικών επιδιώξεων και των διαφορών. Μια διαδικασία, με άλλα λόγια «πάρε-δώσε».

Υπάρχουν πολλές πτυχές και πρόνοιες του Σχεδίου Ανάν, για τις οποίες δεν είμαι ικανοποιημένος από τους συμβιβασμούς που επιβλήθηκαν, χωρίς καν να προηγηθεί διαπραγμάτευση και με πλήρη παραγνώριση των δικών μας τεκμηριωμένων απαιτήσεων.

Δεν είμαι ικανοποιημένος, για παράδειγμα, από την μείωση του αριθμού των εκτοπισμένων που θα επιστρέψουν.

Δεν είμαι ικανοποιημένος από τις ποιοτικές και ποσοστιαίες μειώσεις στα περιουσιακά δικαιώματα των νομίμων ιδιοκτητών περιουσιών στα κατεχόμενα.

Αυτά αποτελούν δυσμενέστερες πρόνοιες από αυτές που υπήρχαν στο Σχέδιο Ανάν 3 ή στο Σχέδιο Ανάν 4 που το Εθνικό Συμβούλιο έκρινε ότι δεν ήταν αποδεκτό ως λύση, αλλά μόνο ως βάση για διαπραγμάτευση, με στόχο την βελτίωση αυτών των

δυσμενών προνοιών. Τώρα αυτές οι πρόνοιες έχουν γίνει δυσμενέστερες για τους Ελληνοκύπριους.

Μας ζητούν να δεχτούμε αυτές τις πιο δυσμενείς προσαρμογές, μέσα στο πνεύμα του συμβιβασμού. Μας λένε ότι δεν μπορεί να προκύψει λύση, αν δεν γίνουν τέτοιοι οδυνηροί συμβιβασμοί, και ότι πρέπει να βρεθεί η μέση λύση.

Όμως, υπάρχουν θέματα αρχών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπου η «μέση λύση» δεν συνιστά την σωστή απάντηση. Η ολοφάνερη και σωστή αρχή δεν είναι ο νόμιμος ιδιοκτήτης να μοιραστεί την περιουσία του με τον παράνομο εισβολέα ή να διεκδικήσει αποζημιώσεις για την αποστέρηση της περιουσίας του, που, μάλιστα, σε τελευταία ανάλυση, θα τις καταβάλει ο ίδιος, αφού το ένα τρίτο των αποζημιώσεων θα το εγγυηθεί το ομοσπονδιακό κράτος, οι πόροι του οποίου θα προέρχονται κατά τα εννέα δέκατα από Ελληνοκύπριους και μόνο το ένα δέκατο από τους Τουρκοκύπριους.

Το Σχέδιο Ανάν προνοεί ότι, μετά τα 19 χρόνια ή μέχρι την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όποιο συμβεί πρώτο, οι κατοικούντες αντίστοιχα, σε κάθε ένα από τα δυο συνιστώντα κράτη, οι οποίοι δεν έχουν ως μητρική γλώσσα την επίσημη γλώσσα του άλλου συνιστώντος κράτους, δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ένα τρίτο του συνολικού πληθυσμού εκείνου του συνιστώντος κράτους. Δηλαδή οι ομιλούντες την ελληνική γλώσσα σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν το 1/3 του συνολικού πληθυσμού του τουρκοκυπριακού κρατιδίου.

Αυτό αν και είναι θετικό, εν τούτοις αξίζει να αναφερθεί ότι στα προηγούμενα Σχέδια Ανάν δεν υπήρχε ούτε ο χρονικός ούτε ο ποσοστιαίος περιορισμός του ενός τρίτου, από την στιγμή που η Τουρκία θα καθίστατο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόσθετα, σύμφωνα με το Σχέδιο Ανάν, τώρα στο ένα τρίτο της έκτασης γης που θα μπορούν να αποκτήσουν οι Ελληνοκύπριοι στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος (και, αντίστοιχα, οι Τουρκοκύπριοι στο ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος) προστίθεται και το κριτήριο «της αξίας», όχι μόνον της έκτασης, αλλά και της αξίας του ενός τρίτου και η προϋπόθεση ότι από αυτό το ένα τρίτο, εξαιρούνται οι περιουσίες στις οποίες δικαιούται ο σημερινός Τουρκοκύπριος χρήστης, αν ο ίδιος είναι πρόσφυγας, αν επέφερε αλλαγές, αν η περιουσία χρησιμοποιείται για δημόσιους σκοπούς και πολλές άλλες εξαιρέσεις.

Οι πιο σοβαρές ανησυχίες και προβληματισμοί μου για το Σχέδιο Ανάν, δεν

εστιάζονται στους συμβιβασμούς που προτάθηκαν ή επιβλήθηκαν, που πολλοί κρίνουν ως άδικους για την πλευρά μας.

Άλλωστε, εδώ και πολύ χρόνο, έχω πει ότι η οποιαδήποτε λύση που θα εξευρεθεί κάτω από τη σκιά και τα τετελεσμένα της εισβολής και της παρουσίας 35.000 τουρκικού στρατού στην Κύπρο, δεν μπορούσε να είναι δίκαιη. Αυτό το τίμημα, να μην είναι δηλαδή δίκαιη η λύση, είμαστε έτοιμοι να το καταβάλουμε προκειμένου να βρεθεί λύση στο Κυπριακό. Αν όμως, δεν μπορούμε να πετύχουμε μια δίκαιη λύση, τουλάχιστον ωφείλουμε να επιδιώξουμε η λύση να είναι λειτουργική· ώστε η κακή λύση να είναι τουλάχιστον βιώσιμη.

Χωρίς λειτουργικότητα, χωρίς αποτελεσματική διαδικασία για επίλυση των αδιεξόδων σε ένα καθεστώς όπου οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση την ισαριθμία και την ισοτιμία, δηλαδή με βάση το 50% με 50%, παρέχεται σε κάθε πλευρά η ευχέρεια και η δυνατότητα να δημιουργούν αδιέξοδα που θα οδηγούν σε παράλυση τις διοικητικές λειτουργίες του κράτους. Μια παράλυση, που όταν συνεχίζεται, αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε διάλυση της κρατικής λειτουργίας, προτού καν εφαρμοστεί η «νέα κατάσταση πραγμάτων», το νέο κράτος.

Να θυμούμαστε πάντα, ότι εμείς δίνουμε από την επόμενη των δημοψηφισμάτων όλα και όσα επιδιώκει η τουρκοκυπριακή πλευρά, και το κράτος μας καταλύεται μέσα σε 24 ώρες, ενώ εμείς θα αναμένουμε να εξασφαλίσουμε τα δικά μας ανταλλάγματα, όπως, επιστροφή εδαφών, περιουσίες και εγκατάσταση, στο μέλλον, μεταξύ 5 και 19 ετών.

Από τριάνμισι χρόνια για επιστροφή κατεχόμενων εδαφών, σε πέντε χρόνια για την επανάκτηση περιουσίας ή αποζημίωσης για περιουσία στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος και από τρία μέχρι 19 χρόνια για σταδιακή επιστροφή στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος. Στο μεταξύ η Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει εξαφανιστεί 24 ώρες μετά τα Δημοψηφίσματα.

Οι σοβαρές ανησυχίες μου δεν είναι γι' αυτά τα άδικα και αβέβαια. Οι ανησυχίες μου εστιάζονται και οφείλονται στην αβεβαιότητα για τη νέα Κύπρο που θα προκύψει από αυτό το Σχέδιο. Από την ευχέρεια και την δυνατότητα του νέου κράτους να εγκαθιδρυθεί και να λειτουργήσει. Από την ικανότητα του να διαδραματίσει τον σωστό ρόλο του μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως εποικοδομητικό μέλος και όχι ως ενοχλητικός συνεταίρος. Από την ανησυχία μου

αν το νέο καθεστώς θα μπορεί, λόγω των αδιεξόδων στη λήψη αποφάσεων, να έχει ρόλο και λόγο στα Ηνωμένα Έθνη και σε άλλα διεθνή βήματα.

Από την αγωνία μου αν η κυβέρνηση του ομοσπονδιακού κράτους, θα μπορεί να διασφαλίσει στους πολίτες του την οικονομική δυνατότητα και τις ευκαιρίες για ευημερία, ευμάρεια, ειρήνη και ασφάλεια σε ένα κράτος δικαίου, δημοκρατίας, συναίνεσης, που θα σέβεται και θα προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα τού κάθε πολίτη.

Αντί αυτού, το Σχέδιο Ανάν, απαιτεί από μένα να απευθύνω επιστολή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία να ζητώ να καταστεί η Ιδρυτική Συμφωνία πρωτογενές Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι που να εμποδίζεται ο κάθε Κύπριος πολίτης να διεκδικήσει τα ανθρώπινα δικαιώματά του από το Διεθνές Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ακόμα, απαιτεί, να απευθύνω άλλη επιστολή στο Διεθνές Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την οποία να απαιτώ, απόσυρση όλων των προσφυγών που πολίτες κατέθεσαν και εκκρεμούν σε αυτό το Δικαστήριο.

Δεν είναι δυνατό ούτε θεωρώ ότι μου είναι επιτρεπτό, ως θεματοφύλακας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του κάθε πολίτη, να προβώ σε τέτοια ενέργεια που, στην ουσία, θα αφαιρεί από τον πολίτη το δικαίωμα να διεκδικήσει τα ανθρώπινα δικαιώματα του που είναι κατοχυρωμένα με διεθνείς συνθήκες που έχει επικυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Με την ίδια υπευθυνότητα που πρέπει να αξιολογήσουμε τους κινδύνους από την υιοθέτηση του Σχεδίου Ανάν, πρέπει να μελετήσουμε και τις πιθανές επιπτώσεις από την απόρριψή του. Δεν συμμερίζομαι τις υπερβολές και τους εκβιασμούς που οι υποστηρικτές του Σχεδίου προβάλλουν στον λαό. Πρέπει νά 'μαστε έντιμοι και ειλικρινείς έναντι του λαού.

Λογικά υποβάλλεται το ερώτημα, ποιες θα είναι οι συνέπειες αν ο λαός στο δημοψήφισμα ψηφίσει «όχι».

Αν ο κυρίαρχος λαός με τη ψήφο του απορρίψει το Σχέδιο, σε μία εβδομάδα η Κυπριακή Δημοκρατία θα καταστεί πλήρες και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πετύχουμε ένα στρατηγικό στόχο που από κοινού θέσαμε για να αναβαθμίσουμε και να θωρακίσουμε πολιτικά την Κυπριακή Δημοκρατία. Αυτόν τον στόχο θα τον έχουμε πετύχει. Είναι δογματισμός και υποδηλεί άγνοια των

κανόνων της διεθνούς πολιτικής, η άποψη ότι αυτή θά 'ναι η τελευταία πρωτοβουλία για λύση του Κυπριακού. Οι βασικοί παράμετροι που επέφεραν αυτή την πρωτοβουλία θα συνεχίσουν να υπάρχουν και μετά την 25η Απριλίου. Η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θά'ναι δεδομένη. Οι βασικές παράμετροι που επέφεραν αυτή την πρωτοβουλία, συνεχίζουν να υπάρχουν και μετά την 25η Απριλίου. Αντίθετα, εγώ λέω, ότι οι πιέσεις για λύση θα είναι μεγαλύτερες και καθημερινές.

Η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θά 'ναι δεδομένη. Η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, επίσης θα συνεχιστεί και έτσι η Άγκυρα θα βρίσκεται υπό συνεχή αξιολόγηση για την υιοθέτηση και εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου κι ένας απ' τους αξιολογητές θα είναι και η Κύπρος. Το διεθνές ενδιαφέρον για εξομάλυνση και ειρήνευση της περιοχής μας θα συνεχίσει να υπάρχει.

Δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για αναγνώριση του ψευδοκράτους, από χώρες που έχουν ειδική σημασία για την Κυπριακή Δημοκρατία, όπως είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γιατί αυτές οι χώρες, όλες και η κάθε μια, έχουν ήδη υπογράψει με την Κυπριακή Δημοκρατία στις 16 του Απρίλη του 2003 την συνθήκη ένταξης, που απαγορεύει τέτοια αναγνώριση. Όσα δε, λέγονται για διεθνή απομόνωση, αποτελούν εκβιασμό χωρίς περιεχόμενο. Η Κύπρος θά 'ναι η μόνη χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου με αναβαθμισμένο ρόλο αλλά και ευθύνες.

Δεν θα επαναπαυθούμε, όμως, με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν θα πάψουμε να αγωνιζόμαστε για την επίλυση του Κυπριακού. Η ιστορία δεν τελειώνει την 1η του Μάη. Θα συνεχίσουμε να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες για λύση και να προωθούμε μέτρα στήριξης των συμπατριωτών μας Τουρκοκυπρίων.

Απευθυνόμενος στους συμπατριώτες μας Τουρκοκύπριους, θέλω να υπογραμμίσω την πραγματική μας έγνοια για μια λύση που να εξυπηρετεί και τα δικά τους συμφέροντα. Πρώτιστα τα δικά τους συμφέροντα και όχι αυτά της Τουρκίας. Ουδέποτε απέβλεψα σε φαλκίδευση ή στέρηση των δικαιωμάτων τους. Οι προτάσεις που κατέθεσα στις συνομιλίες και τα μέτρα στήριξής τους που εξήγγειλα πριν από έναν περίπου χρόνο και που εφαρμόζονται με επιτυχία, αποτελούν απτή απόδειξη. Αυτή μου η στάση πηγάζει από την ειλικρινή μου πεποίθηση, ότι ο σεβασμός της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων τους, η παραχώρηση σ' αυτούς ακόμη περισσότερων δικαιωμάτων για να νιώθουν

μεγαλύτερη ασφάλεια, η αναγνώριση και η ισοτιμία τους, η ισομερής πρόοδος και ευημερία τους, αποτελούν θεμελιακές προϋποθέσεις για την ειρήνη και την ομαλότητα στην Κύπρο. Γι' αυτό και θα αποτελούν μόνιμο στόχο της πολιτικής μας. Εμείς δεν έχουμε ένσταση, αντίθετα υποστηρίζουμε τις προσδοκίες της Τουρκίας για καθορισμό σύντομης ημερομηνίας έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Διότι μια Τουρκία που θα βρίσκεται στη διαδικασία ενταξιακών συνομιλιών, θα βρίσκεται κάτω από συνεχή πίεση, και δική μας, να αποδεικνύει συνεχώς ότι συμπεριφέρεται σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είμαστε πάντα έτοιμοι για μετάλλαξη του σημερινού κράτους σε ομοσπονδία - διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία- που θα διέπεται καθοριστικά από δημοκρατικές αρχές και από πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Εγγύηση για την ειλικρίνεια αυτών των προσανατολισμών μας αποτελεί η ένταξή μας στον πολιτικό σύστημα και τις αρχές δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η εγγύηση καλύπτει αξιόπιστα και τους Τουρκοκυπρίους και τις ανάγκες ασφάλειας της Τουρκίας.

Εκείνο που ζητώ από τους συμπατριώτες μας Τουρκοκύπριους είναι να κατανοήσουν είναι ότι, όσο δεν δέχομαι να καταπατηθούν τα δικά τους δικαιώματα και συμφέροντα, άλλο τόσο οφείλω να υπερασπιστώ τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων.

Τις πιθανές συνέπειες από την απόρριψη του Σχεδίου, πρέπει να τις αντιπαραθέσουμε με τους κινδύνους που εμπερικλείει το Σχέδιο Ανάν όπως τους έχω προαναφέρει. Θα πρέπει ακόμα να μας προβληματίσει το τίμημα που καλούμαστε να πληρώσουμε με την αποδοχή ενός σχεδίου που αδικεί τον Κυπριακό Ελληνισμό και δεν παρέχει σοβαρά εχέγγυα λειτουργικότητας και βιωσιμότητας. Καλούμαστε να καταλύσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία, το μόνο έρεισμα ασφάλειας του λαού μας και εγγύηση της ιστορικής μας φυσιογνωμίας. Να καταλύσουμε την διεθνώς αναγνωρισμένη κρατική μας οντότητα ακριβώς στη στιγμή που ενισχύεται, η διεθνής πολιτική της βαρύτητα, ενισχύεται με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οφείλουμε να εκτιμήσουμε με σοβαρότητα τους κινδύνους από μια πιθανή κατάρρευση της νέας κατάστασης πραγμάτων, γιατί τα δεδομένα που θα δημιουργηθούν δεν θα είναι, δυστυχώς, αναστρέψιμα. Κατάρρευση του ομόσπονδου κράτους θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια σ' αυτό που όλοι θέλουμε να αποφύγουμε: Στην διχοτόμηση μέσα από τη διεθνή

αναγνώριση των δύο συνιστώντων κρατών.

Συνεκτιμούμε τους κινδύνους και κρίνουμε ότι οι κίνδυνοι από το «Ναι», είναι πολύ μεγαλύτεροι και μη αναστρέψιμοι, από το «Όχι».

Ελληνικέ Κυπριακέ Λαέ,

Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και εκλεγμένος εκπρόσωπος της ελληνοκυπριακής κοινότητας, ανέλαβα την βαριά ευθύνη της διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων. Αισθάνομαι βαρύ το χρέος να δηλώσω δημόσια, με ειλικρίνεια και παρρησία -όπως πάντοτε κάνω- την δική μου αποτίμηση και την δική μου απόφαση.

Ανέλαβα εξουσία, με δική σας εντολή. Με εντολή να διαπραγματευθώ λύση του Κυπριακού προβλήματος βάσει του Σχεδίου Ανάν, όχι όμως και με εντολή να προσυπογράψω οποιαδήποτε λύση ήθελε προκύψει από τις διαπραγματεύσεις.

Εντολή συμμετοχής στη διακυβέρνηση της χώρας, βάσει του νέου Συντάγματος το οποίο θα προκύψει, δεν έχω, ούτε θα μπορούσε να μου είχε ανατεθεί τέτοια εντολή. Ούτε έχω εντολή να προσυπογράψω οποιοδήποτε νέο Σύνταγμα, το οποίο θα τεθεί προς κρίση από τον λαό. Μόνο πρόεδρος, στον οποίο ρητά παρέχεται εντολή να θέσει την προτεινόμενη μεταμόρφωση της Πολιτείας σε δημοψήφισμα, δικαιούται να προσυπογράψει το νέο Σύνταγμα, ως αντικείμενο κρίσης από τον λαό. Πέραν τούτου, εντολή του λαού είναι απαραίτητη για την άσκηση της συμπροεδρίας στην διακυβέρνηση της χώρας με τους προτεινόμενους νέους θεσμούς.

Τα συναισθήματά μου δεν είναι διαφορετικά από τα δικά σας. Στην υπηρεσία σας, έχω τάξει τον εαυτό μου και πριν αλλά ιδιαιτέρως από την ανάδειξή μου στην προεδρία της Κυπριακής Πολιτείας. Στόχος και γνώμονας της κάθε πράξης μου είναι το συμφέρον του λαού και τίποτε άλλο, με αφοσίωση και πλήρη ανάληψη των ευθυνών μου και με παρρησία λόγου και έργου. Η τελική απόφαση ήταν πάντα και παραμένει δική σας. Η ετυμηγορία σας θα εκφραστεί στο Δημοψήφισμα της 24ης του Απρίλη.

Συνεκτιμώντας όλα τα δεδομένα, με ψυχραιμία και αντικειμενικότητα, αλλά και με πλήρη συναίσθηση της ιστορικότητας των στιγμών και το βάρος της ευθύνης που μου αναλογεί και που μου έχετε αναθέσει, λυπούμαι ειλικρινά, γιατί δεν μπορώ να αποδεχθώ και να υπογράψω το Σχέδιο Ανάν όπως, τελικά, διαμορφώθηκε.

Παρέλαβα κράτος διεθνώς αναγνωρισμένο. Δεν θα παραδώσω

«κοινότητα» χωρίς δικαίωμα λόγου διεθνώς και σε αναζήτηση κηδεμόνα. Και όλα αυτά έναντι κενών, παραπλανητικών, δήθεν, προσδοκιών. Έναντι της ανεδαφικής ψευδαίσθησης ότι η Τουρκία θα τηρήσει τις δεσμεύσεις της.

Συμπατριώτισσες, συμπατριώτες,

Στις 24 Απριλίου θα τοποθετηθείτε με ένα ΝΑΙ ή ένα ΟΧΙ στο σχέδιο Ανάν. Θα αποφασίσετε για το παρόν και το μέλλον της Κύπρου. Για τη γενιά μας, αλλά και τις γενιές που θα έρθουν μετά από εμάς.

Έχω εμπιστοσύνη στην κρίση σας.

Είμαι βέβαιος ότι δεν σας αγγίζουν ψεύτικα διλήμματα.

Ότι δεν σας τρομάζουν απειλές για δήθεν διεθνή απομόνωση.

Ότι δεν σας πείθουν τα περί δήθεν τελευταίας ευκαιρίας.

Είμαι βέβαιος ότι εξακολουθούν να έχουν για σας νόημα οι ηθικές αρχές και αξίες του λαού μας, του πολιτισμού και του εθνικού ιστορικού μας βίου, τον οποίο θέλετε να συνεχίσουμε με ασφάλεια, δικαιοσύνη, ελευθερία και ειρήνη.

Ελληνικό Κυπριακό Λαό,

Στη ζυγαριά του ΝΑΙ και του ΟΧΙ, πολύ βαρύτερες και πολύ πιο επαχθείς θα είναι οι συνέπειες του ΝΑΙ.

Σε καλώ να απορρίψεις το Σχέδιο Ανάν.

Σε καλώ να πεις στις 24 του Απρίλη ένα δυνατό **«ΟΧΙ»**.

Σε καλώ να υπερασπιστείς το δίκαιο, την αξιοπρέπεια και την ιστορία σου.

Καλή Ανάσταση, σε όλους...